

VEU CATALANA

LLIBERTAT · JUSTÍCIA SOCIAL · FEDERACIÓ EUROPEA

Any I

Mèxic, D. F., 15 d'agost del 1958

Núm. 2

A la recerca d'una democràcia real

L'ETAPA DE l'impròpiament anomenat Estat nacional en què l'Occident ha viscut pràcticament des del segle XV, ha estat superada. Estat nacional és un eufemisme per a dissimular — conscientment o inconscientment — el trànsit de l'Estat dinàstic a l'Estat constitucional modern. Els prejudicis que hem heretat i viscut, ens han fet veure l'Estat constitucional com una mena d'organització ideal, i conscientment o inconscientment n'oblidem el pecat d'origen: l'absorció de tots els poders públics per la corona, primer — cesarisme —, i després pel seu successor: l'Estat, constitucional o no. Des del segle XV, les urpes del Leviatan es claven a la carn dels pobles d'Occident, que, per desgràcia, en part s'acontenten quan se senten més o menys *amos* del Leviatan, en part rebutgen, no pas el Leviatan, sinó simplement el Leviatan foraster, al qual no és pas correcte de reservar-li el nom d'*opressor*, car tan opressor és el Leviatan foraster com el pairal. La malura — nou mal *napolità* — ha passat d'Europa a Amèrica, amb una conseqüència funestíssima: l'abaltiment del cos de les col·lectivitats en benefici de la seu del Leviatan.

És tan difícil d'alliberar-se de prejudicis seculars que àdhuc els revolucionaris bolxevics, que pretenien acabar amb l'Estat, van haver d'acabar confessant — per boca de Lenin, com qui diu no res — que, en el fons, llur revolució havia consistit a substituir l'Estat per un superestat. La història no és pas mestra de la vida en el sentit que hi hàgim d'anar a cercar lliçons per a guiar la nostra conducta, però sí n'és en el sentit que, quan un sistema de vida fracassa, cal estudiar on érem quan el vàrem adoptar i les raons que tinguérem per adoptar-lo. El Leviatan va néixer aprofitant circumstàncies propícies — econòmiques, socials, polítiques i tècniques —, més que no pas per decisió de la pròpia societat occidental, la qual, durant l'Edat mitjana pròpiament dita, havia posat els fonaments de la nostra mentalitat, diametralment oposada a l'hèrència oriental que el cesarisme representava. Els cesarets vençedors van eliminar a poc a poc totes les estructures socials que donaven suport a l'individu i els seus drets davant els poders públics, i ni la revolució francesa ni la russa no es varen preocupar de tornar a l'individu les estructures de què havia estat desposseït per la corona primer i per l'Estat després. L'individu mateix, si li parlaven avui de refer, de començar de cap i de nou, en realitat ni sabia per on posar-s'hi. La revolució, caldrà fer-la des de dalt, però després d'haver-la estudiada. L'únic exemple, l'únic precedent — això sí, fet amb molta intel·ligència — serà el de la nova Israel. Però els problemes, quan ho són, no es poden descartar al·legant llur

CATALUNYA posseeix tots els atributs de nació.

El dret de Catalunya a regir-se per ella mateixa és incontrovertible. Ni cal enumerar tot el que avala el nostre dret ni fer una requisitòria contra qui el conculca. La submissió de la nostra pàtria a un Estat unitari espanyol és, només, la negació de la raó per la força i als catalans la servitud no ens plau; ens revolta. L'avèrsió de Catalunya a l'esclavatge ha estat i és el factor més determinant de l'endarreriment i la inestabilitat de l'Estat espanyol, puix que els catalans som una protesta vivent, ferma i constant contra una afirmació d'imatgeria.

I és en ratificar la plenitud del nostre dret quan s'escau de confirmar la creença que res no podria garantir millor la llibertat i la seguretat de Catalunya, com la convivència cordialment efectiva dels pobles hispànics, en una Confederació d'igualtats multilaterals.

Però mentre l'exèrcit de l'Estat espanyol tingui envaïda Catalunya, mai aqueix estat no aconseguirà la lleial col·laboració dels catalans ni, menys encara, el seu afecte, i el dret de Catalunya no prescriu.

*

No hi ha cap organisme internacional amb capacitat per a fer prevaler el dret dels pobles militarment febles, ni cap Estat-potència que vulgui esmerçar un bri de la seva força en favor d'una justícia.

Cedir o hipotecar la futura llibertat de Catalunya a un tercer per a alliberar-nos de la dependència actual, seria una estultícia manifesta; el nacionalisme dels catalans és fet d'amor a la seva pàtria i no pas d'odi a Espanya.

Pensar que l'Estat espanyol, graciosament, prescindirà de Catalunya és una suposició inversemblant.

Renunciar? No volem; no voldrem mai! I no podríem, encara que volguéssim.

Donar-nos a la violència? Mai no ens ha plagut i des del 1936 ens repugna; ara, però, que contra Catalunya es practica amb ferotgia, no la podem refusar categòricament...

*

¿És que tots els camins del dret estan barrats per la força de l'Estat espanyol i per la insensibilitat internacional? Potser sí. L'hem de considerar, doncs, insoluble, el problema de l'alliberació de Catalunya? No; rotundament, no.

Amb seny s'aconseguí la Mancomunitat, amb coratge la República Catalana i amb intel·ligència s'instaurà la Generalitat; doncs continuem en l'heroïtat de la persistència, procurant que les gosadies no prescindixin de la intel·ligència ni del seny. Ésser nacionalista català en aquests temps de materialisme eixorc, és un honor i un orgull que no hem de minvar amb amenaces ridícules, ni amb gesticulacions exagerades, ni amb neuliments, ni, menys encara, amb temences "al que diran" els que tenen la mala mania de voler fer sempre d'enxenetes en tots el Xiquets de Valls de la catalanitat; els que aguanten els castells dels Xiquets són els que toquen de peus a terra.

*

Ara Catalunya viu sota la fèrula implacable de l'avèrsió obsessiva d'uns bords de pàtria que tracten els espanyols com si també fossin catalans i el món està amagat en el refugi de la inconsciència que el protegeix del pànic, d'un pànic en el subconscient, que no el deixa viure.

Ara és de nit, per a les causes nobles; en el pretèrit hi hagueren dies plens de sol i en l'esdevenidor també n'hi hauran, i Catalunya el trobarà, el seu dia lluminós; és tan cert que el trobarà, com cert és que ha resistit les llargues nits sense defallir ni rendir-se.

Doncs el camí vers la llibertat de Catalunya no està barrat, per als catalans. No en sabem la llargada ni els obstacles; tant se val. Anem amb l'esperança del triomf i amb la seguretat que complim amb el deure.

dificultat. Cal estudiar-los a fons per tal d'arribar a plantejar-los com cal. I trobar-ne la solució.

El problema de la democràcia occidental és reconstruir la societat sobre bases noves, on l'individu tingui un empar que li fou arrabassat fa tant de temps que avui, àdhuc amb la millor voluntat, ens costaria de veure com tornar-li. És natural que la massa es desinteressi de les qüestions de la llibertat si llibertat vol dir opressió, si en nom de la llibertat ens fan, no pas tantes arbitrietats com en un règim totalitari, però sí suficients perquè solament una minoria sentimental estigui disposada a jugar-se el tot per tot en defensa de la mi-

grada conquesta, en gran part superada ja actualment, obtinguda per les revolucions polítiques del segle passat. Un gran pas seria la unitat de bona part de l'Occident europeu, on, malgrat tot, encara hi ha allò que intel·lectualment i moralment té més pes específic, si res més no per a entendre i resoldre els problemes nostres. Però el marc de l'Europa occidental ha d'ésser ocupat per una substància més real que no pas les migrades proclamacions — més sobre el paper que sobre la realitat — dels drets individuals, entre els quals cal subratllar el dret a la cultura pròpia.

JOSEP ROVIRA ARMENGOL